

Kalade viirushaiguste- viiruslik hemorraagiline septitseemia (VHS) ja vereloomorganite infektsioosne nekroos (IHN) uuringud

ANALÜÜSIMEETODID

Analüüs	Meetod	Metoodika	Osakond
VHS/IHN viiruse isoleerimine rakukultuuris	Viiruse isoleerimine rakukultuuris (VI)	5DV-TJ-72	Viroloogia-seroloogia
VHS viiruse antigeeni tuvastamine antigeeni ELISA	Ag ELISA	5DV-TJ-92	Viroloogia-seroloogia
IHN viiruse antigeeni tuvastamine antigeeni ELISA	Ag ELISA	5DV-TJ-92	Viroloogia-seroloogia
IHN viiruse RNA tuvastamine	Real-time RT-PCR	5MA-TJ-84	Molekulaaranalüüs
VHS viiruse RNA tuvastamine	Real-time RT-PCR	5MA-TJ-2	Molekulaaranalüüs

Analüüsid viiruste täpsemaks iseloomustamiseks

Analüüs	Meetod	Metoodika VTLs	Osakond
VHS ja IHN viiruste genoomi iseloomustamine	sekveneerimine	-	Molekulaaranalüüs / EURL (DTU, Taani)*

*allhange (EURL- Euroopa Liidu referentlaboratoorium kalade haiguste alal)

Analüüsimeetod viiruse tuvastamiseks (VI ja/või PCR) valitakse sõltuvalt uuringu eesmärgist. Haiguskahtluse ja/või ebaselge uurimistulemuse puhul teostatakse alati ka viiruse tuvastamise teise analüüsimeetodiga. Viiruse antigeeni tuvastamist ELISA meetodil kasutatakse vajadusel viiruse isoleerimisel rakukultuuris, et määrata kultuuris tsütopaatiat põhjustanud viirus. Sekveneerimine teostatakse vajadusel isoleeritud/tuvastatud viiruse täpsemaks geneetiliseks iseloomustamiseks (nt genotüübi määramine) ning epidemioloogia selgitamiseks.

ANALÜÜSE TEOSTAV LABORATOORIUM

Tartu laboratoorium- Kreutzwaldi 30, Tartu

PROOVIDE VÕTMINE, SÄILITAMINE JA SAATMINE

Proovide võtmine ja pakkimine

Minimaalne uurimiseks vajalik proovide arv sõltub kala kaalust:

- > 150 g - 5 kala;
- 5-150 g - 10 kala;
- < 5 g - 20 kala (maimu).

Proovideks valitakse erineva haigusstaatusega kalad:

- välise haigustunnusteta näiliselt terved kalad;
- haiguskahtlusega kalad;
- nähtavate kliiniliste tunnustega kalad.

Kui haigestumine või haiguskahtlus on probleemiks mitmes veekogus/basseinis, võetakse proovid erinevatest veekogudest/basseinidest.

Eluskalade laborisse saatmiseks pannakse need kahekordsesse kilekotti või sobiva suurusega veekindlasse anumasse, milles on 1/3 vett ja 2/3 hapnikku (kala biomass ei tohi ületada 1/3 vee hulgest). Jahutatult jääs või külmakehadega saatmiseks püütakse kalad ja pakitakse kilekotti või keeratakse pärgamentpaberisse ning jahutatakse piisava koguse jää või külmakehade abil.

Proovide märgistamine ja kaaskiri

Proovid märgistatakse selgelt ja üheselt mõistetavalt. Koos proovidega saadetakse laborisse korrektselt täidetud ja piisavalt infot sisaldav [kaaskiri](#), mille leiab VTL-i kodulehelt tellimuste vormid alt.

Proovide laborisse saatmine

Eluskala puhul peavad proovid laborisse jõudma 12 tunni jooksul pärast proovi võtmist. Jahutatud proovid peaksid laborisse jõudma 6 tunni jooksul pärast proovi võtmist. Tellija poolt tagatakse külmaahel proovide transportimise ajal. Proovi temperatuur ei tohi tõusta üle 10°C (saadetise vastuvõtmisel peab transpordikastis veel jääd alles olema või vähemalt üks külmakeha peab olema osaliselt külmunud). **PROOVE MITTE KÜLMUTADA!**

ANALÜÜSI TEOSTAMISE AEG

Real-time PCR: 1-3 tööpäeva

Viiruse isoleerimine rakukultuuris: kuni kaks nädalat

Sekveneerimine: kuni üks nädal (allhanke puhul pikem)

PS! Laborit teavitatakse ette proovide eeldatavast saabumisajast.

ANALÜÜSIMEETODID

ELISA: ensüüm-immunosorptsioonmeetod

VI: viiruse isoleerimine rakukultuuris

RT-PCR: pöördtranskriptsiooni polümeraasi ahelreaktsioon Sekveneerimine: Sanger sekveneerimine

TÄIENDAV INFO JA KONTAKTID

- Üldised kalade haiguste küsimused: peaspetsialist loomahaiguste alal Triin Tedersoo, Kontakt: tel: 738 6122; mobiil: 518 5383; e-post: triin.tedersoo@vetlab.ee.
- Viroloogia-seroloogia osakond. Info telefonil 738 6111
- Molekulaaranalüüsi osakond. Info telefoni 738 6121

Koostatud: 03.06.2019

Koostanud: Triin Tedersoo